

uppvisat statstankens öfverlägsenhet öfver national-tankarna i själfva Österrike-Ungern, som kan betraktas som en profskola för sådana experiment. Man har t. o. m. gått ända därhän, att man i detta krig velat se slutet på national- och rastanken som statbildande kraft; så POTTHOFF (*Volk oder Staat*, 1915). Dessa stämmor komma gifvetvis från centralmakternas läger; men äfven de hafva fått ett genljud i Sverige, i den HJÄRNE'ska skolan, som synes uppfatta hela nationalitetsprincipen som föga mera än en utlefvad liberal vidskepelse.

Då denna kritik — särskildt med det österrikiska exempel¹ — delvis vändt sig direkt mot mig, som i mitt arbete om "Stormakterna" ställt mig på nationalitetens grund, anser jag mig böra ingå i en närmare förklaring af min ståndpunkt, innan den anlitas som utgångspunkt för närvarande kapitel i vår undersökning.

Den Hjärneska skolan har inlagt en förtjänst i den praktiska politiken, som knappast kan öfverskattas, genom att i en individualistisk tidsålder starkt och stramt häfda statsidén. Detta har i vårt land varit en högst nödig och berömlig gärning. Under makten af detta patos har mästaren och hans lärjungar icke kunnat ha

¹ Så SIEGER, *Die geographischen Grundlagen der österr.-ungar. Monarchie und ihre Aussenpolitik*, 1915, liksom redan förut »Staatsgrenzen und Stromgebiete» i *Deutsche Rundschau für Geographie* 1913; MERZ, *Beiträge zur polit. Geographie der Grossmächte*, i *Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin*, 1915.